

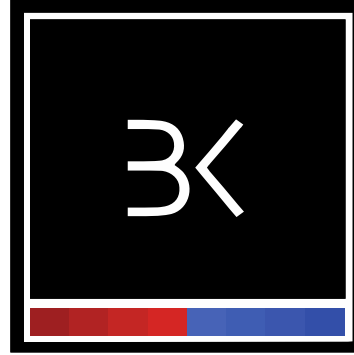
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

CORONA-EKONOMİ BÜLTENİ

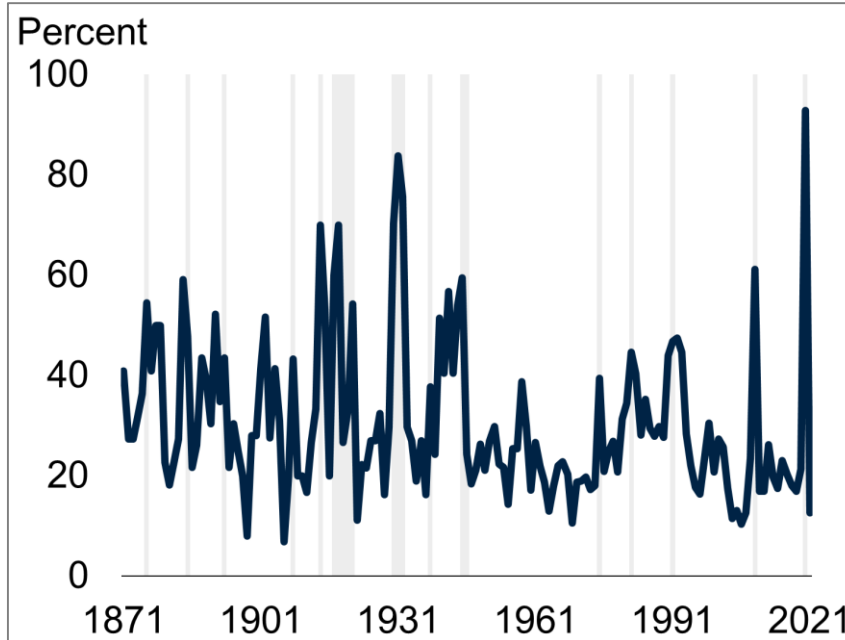
12 Haziran / 2020

Bu rapor; Covid-19 virüsünün dünya ekonomilerinde yarattığı ekonomik krizi, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

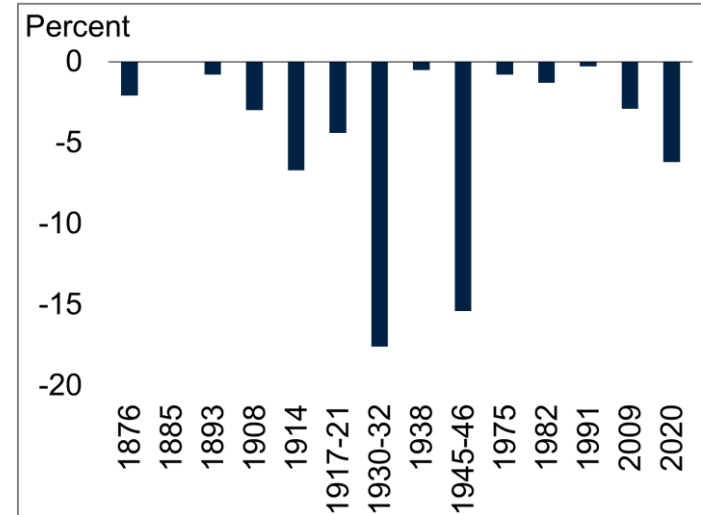
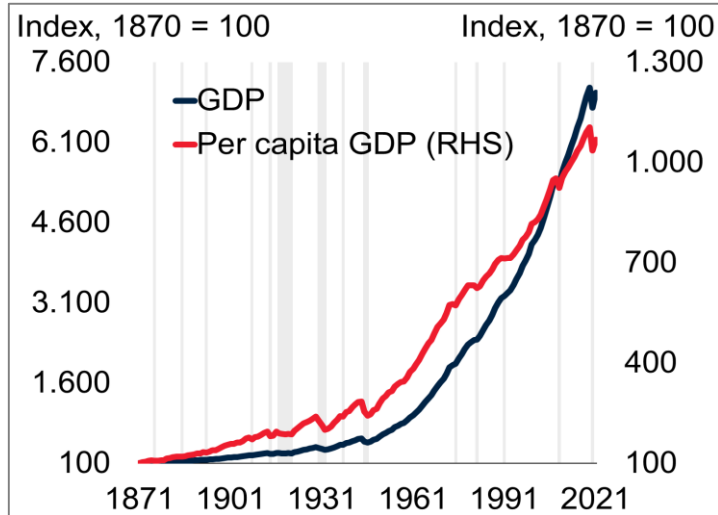
Global Belirsizlik (Uncertainty)-Dünya Bankası

- ❑ Pandemi süreci (next) yeni normal ile devam ederken, Dünya Bankası bu ay yeni bir görünüm raporu hazırlayarak, 2020 ve 2021 yılına ilişkin daralma tahminlerini güncelledi.
- ❑ Söz konusu rapordan güncellemeleri global resesyondan başlayarak anlatmak gerekirse;
- ❑ Aşağıdaki grafik yaşadığımız pandemik sürecin dünyada 1871 yılından bu yana ekonomilerde yaşanan en büyük resesyon olduğunu gözler önüne seriyor.

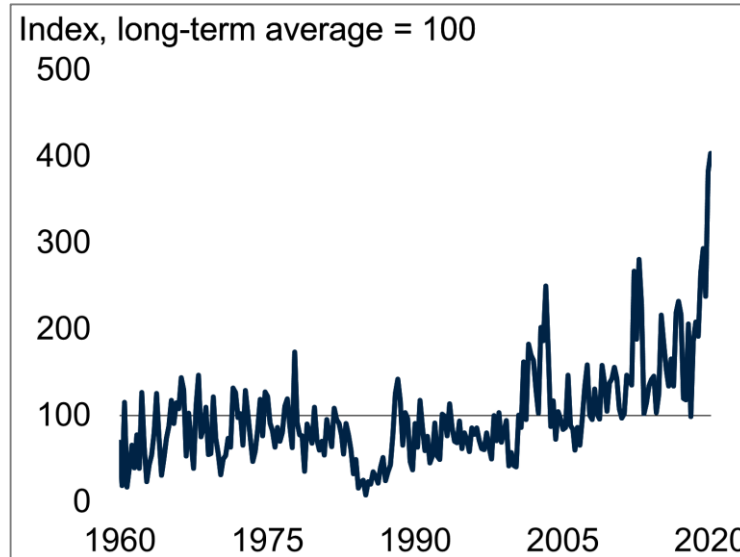
Global Belirsizlik (Uncertainty)-Dünya Bankası

- GSYİH ve Kişi başına gelir olarak 1871'den bu yana GSYİH'da %7000 ve kişi başına gelirden %1000'ler seviyesinde artış göstererek, gelişen global ekonomi, (soldaki grafik)
- Buna karşılık 1930'lu yıllardaki büyük buhran ve ikinci dünya savaşının ardından 1945-46 döneminde yaşanan düşüşten sonra en yüksek gerilemesini 2020'de gösteriyor. (sağdaki grafik)

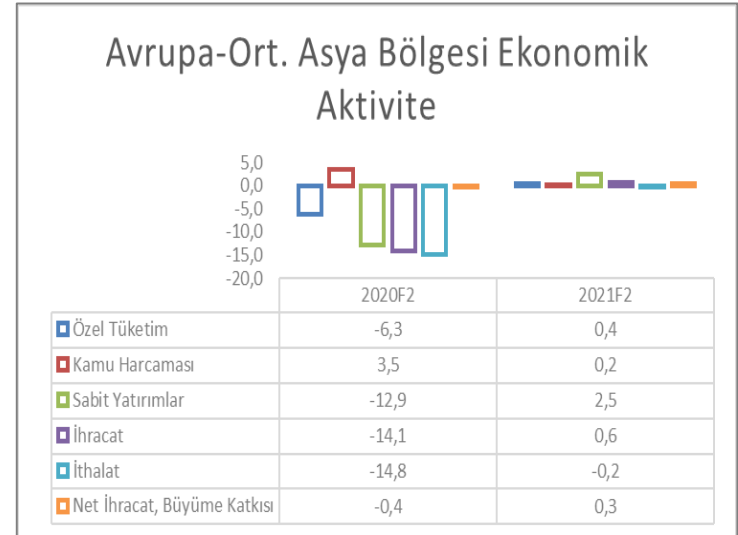
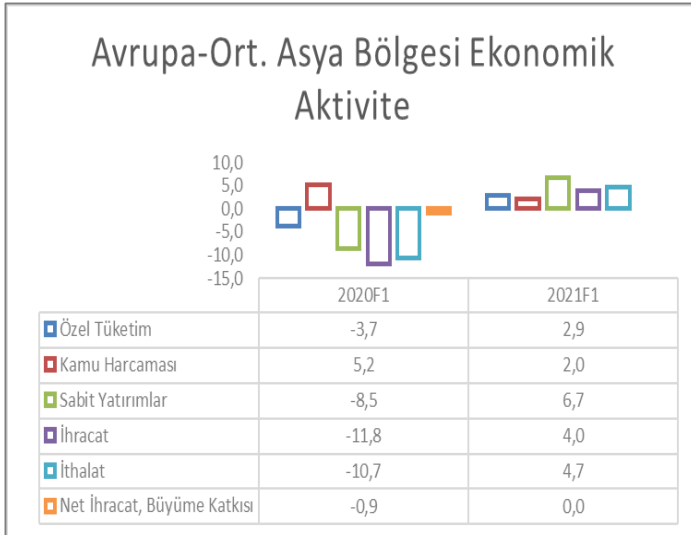
Global Belirsizlik (Uncertainty)-Dünya Bankası

- ❑ Dünya Bankası güncel raporunda yer alan global belirsizlik endeksi ise bize pandemik süreç ve öncesi için çok şey anlatıyor.
- ❑ Endeks, 2019'u 371,24 seviyesinden kapatmıştı. 2019'da ABD ile Çin arasında başlayan ve tüm dünyayı etkileyen ticaret savaşları, Brexit, diğer jeopolitik gerilimler ve küresel ekonomide durgunluk endişeleriyle rekor düzeye yükselen endeks, bu sürece bir de corona virüsü salgının eklenmesiyle rekor tazeledi.
- ❑ Dünya bankası son raporunda 2020 ilk çeyrek için 403,7 olarak ölçülen söz konusu endeks, The Economist İstihbarat Birimi'nin ülke raporlarında geçen "belirsiz" kelimesi sayısının ülkelerin milli gelirleriyle ağırlıklandırılması yoluyla hesaplanıyor. Endekste 142 ülke raporu dikkate alınıyor.

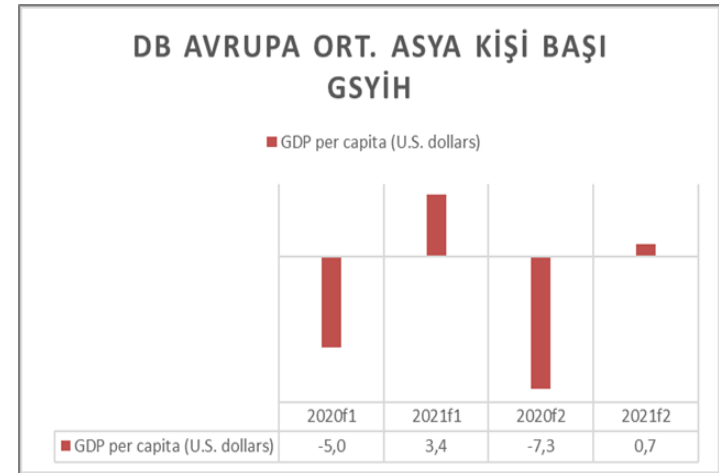
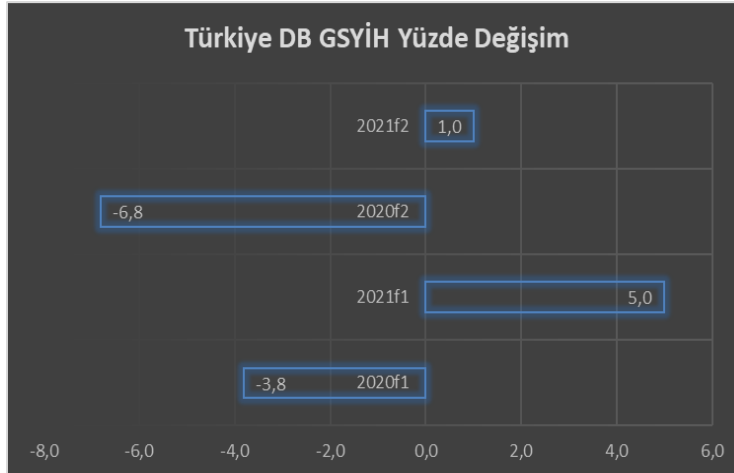
Dünya Bankası Global Aktivite Tahminleri

- ❑ Türkiye'nin de yer aldığı Avrupa ve Orta Asya bölgesi için verilen baz senaryo için ekonomik aktivite tahminlerinde kamu harcaması artarken, dış ticaret başta olmak üzere sabit sermaye yatırımları en fazla 2020'de düşmekte iken 2021'de en yüksek artış matematiksel olarak düşenlerden geliyor. (soldaki grafik)
- ❑ İkinci dalganın yer aldığı kötümser senaryoda ise daha yüksek oranlı düşüشلere paralel olarak 2021'de toparlanmanın da geciktiğini görüyoruz. (sağdaki grafik)

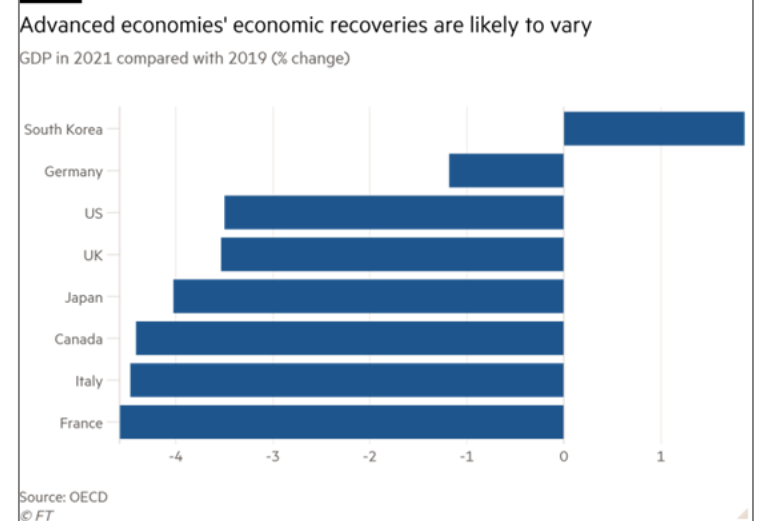
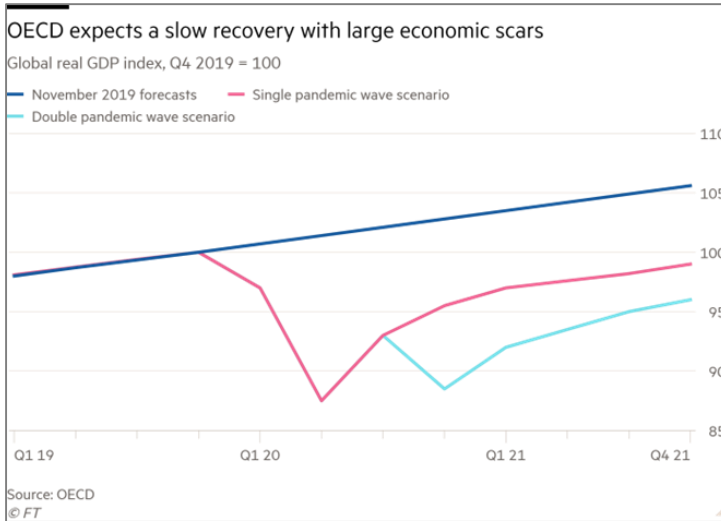
Dünya Bankası Türkiye Büyüme Tahmini

- ❑ Baz ve kötümser (ikinci dalga içeren) iki tür senaryoya göre ;
- ❑ Baz senaryoda 2020'de -3,8% daralırken, 2021'de 5% büyüyecek,
- ❑ Kötümser senaryoda ise 2020'de -6,8% daralırken, 2021'de 1% büyüyecek. (soldaki grafik)
- ❑ Avrupa ve Orta Asya bölgesi için kişi başına düşen gelirdeki düşüş tahmini ise yine çift senaryolu olarak f1, f2; sağdaki grafikten görülebilir.

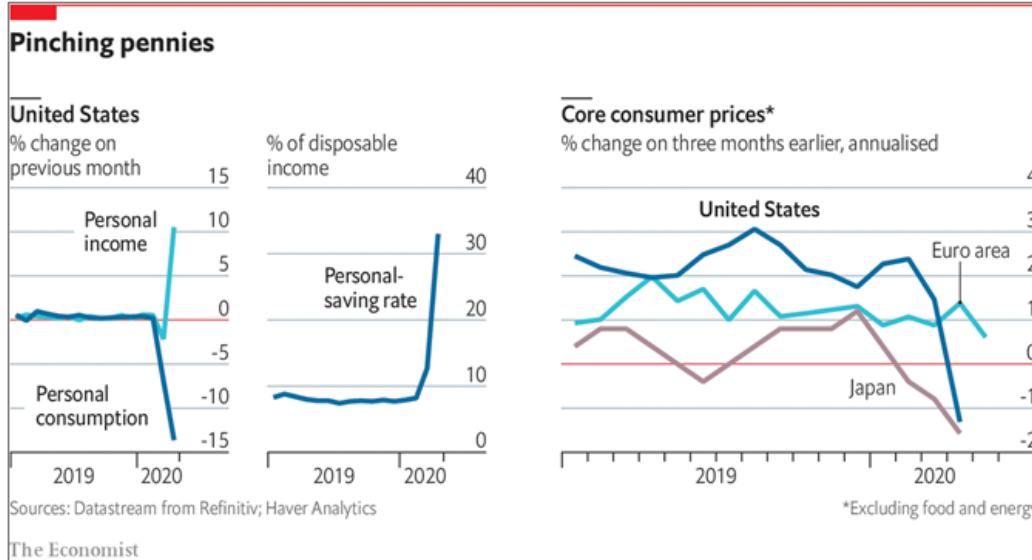
OECD Yaygın Ekonomik Hasar ile Yavaş Toparlanma Bekliyor

- ❑ OECD son olarak yayınladığı raporda çoğu kişinin V şeklinde bir toparlama beklediğini ancak bunun mümkün olmadığını, bu durumun 2021 yılı sonunda, son 100 yılda savaş sonu hariç görülmemiş bir gelir kaybı yaşanarak deneyimlenmiş olacağını ifade etti.
- ❑ Eğer dünya ikinci bir dalgadan kaçınırsa, 2020 yılı yarısından 2021 yılı sonuna kadar dünya ekonomisinde yaklaşık -12%'lik bir daralma yaşanacağı; bu oranın 2020'nin başındaki daralmanın da altında gerçekleşeceğini belirtiyor.
- ❑ Kasım ayı OECD tahminine göre 2021 yılı sonuna kadar gerçekleşecek dünya ekonomisindeki daralma -6% oranında daha fazla daralma olacağı yönünde son raporda güncellenmiş oluyor.
- ❑ Gelişmiş ekonomiler kendi aralarında daralma ve büyüme bakımından 2021'de ayrışıyor. (Sağdaki grafik)

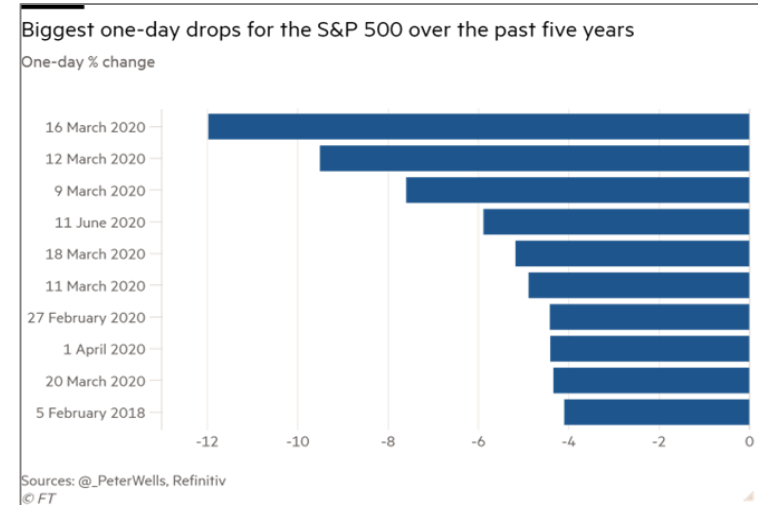
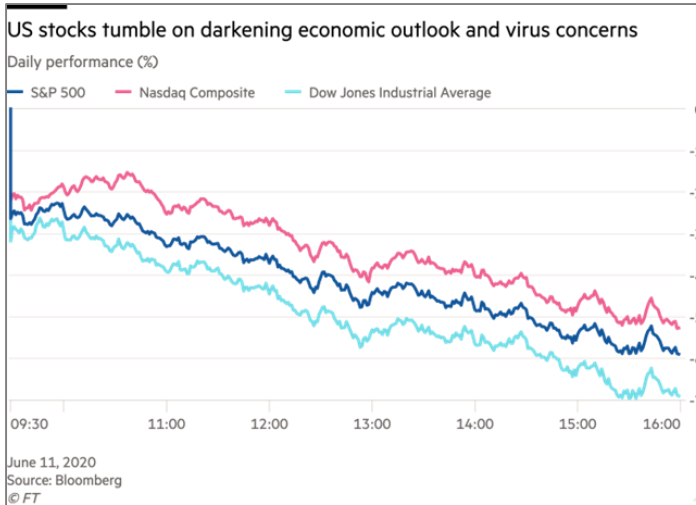
Pandemi Hanehalkını Tasarrufa İtiyor

- ❑ The Economist'in makalesine göre ABD'de pandemi nedeni ile hane halkına yapılan ödemelerin gelirlerine katkısını %10,5 seviyesinde arttırmasına karşılık,
- ❑ Hanehalkının bu gelirin üçte birini sakladığını tüketime yönlendirmek yerine harcanabilir gelirin %30'dan fazlasını tasarrufa yönlendirdiği görülüyor.
- ❑ Bu durum İngiltere'de de benzer; Nisan ayında hanehalkı mevduatı 20,6 milyar\$'a yükselerek Şubat ayına göre son altı ayda 5 milyar£ artış kaydetti.
- ❑ ABD, Euro bölgesi ve Japonya çekirdek tüketici enflasyonu eksilere düşerken resesyonun tüketici boyutu tetiklenmiş oluyor.

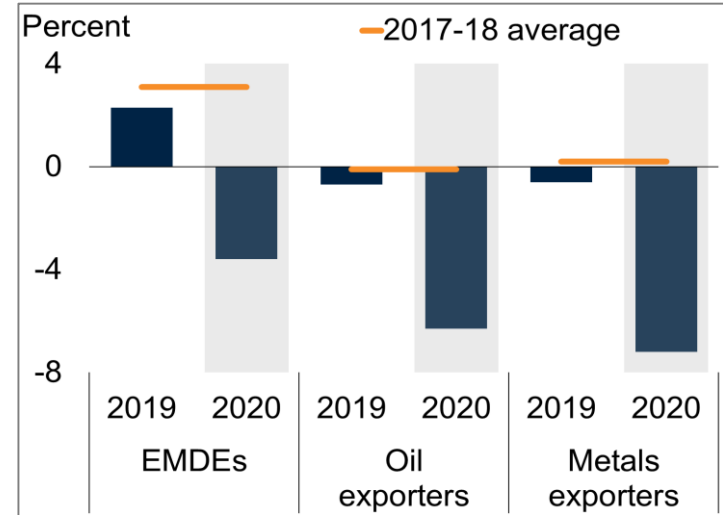
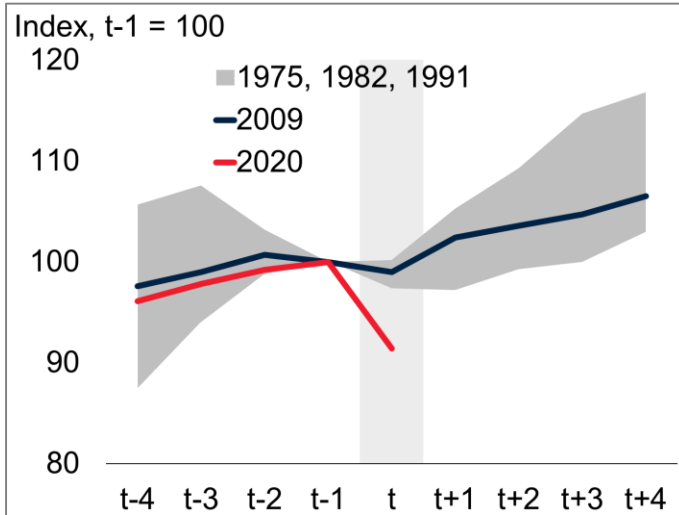
İkinci Dalga Kaygısı & ABD Borsaları

- Haftanın son gününde küresel piyasalarda, salgında ikinci dalga endişesiyle birlikte sert bir satış dalgası yaşanıyor. ABD borsaları marttan bu yana en büyük günlük kaybını yaşadı.
- Covid-19 salgınına karşı alınan önlemlerin aşamalı olarak gevşetildiği ABD'de 21 eyalette vaka sayısında artış yaşandı. Arizona, Teksas, Kuzey Carolina gibi bazı güney eyaletlerinde son bir haftada virüse yakalananların sayısında yükseliş gözlenmesinin ikinci dalga salgına yönelik endişeleri beslemesi ve ABD Merkez Bankasının (Fed) ekonomide hızlı toparlanmaya dair beklentileri desteklemeyen öngörülerini endekslerdeki satışta etkili oldu. ABD'nin büyük üç borsası birden yüzde 5'ten fazla düşerken koronavirüs yasaklarının başlamasıyla borsaların serbest düşüşe geçtiği mart ortasından bu yana borsalarda en kötü gün olarak kayıtlara geçti.

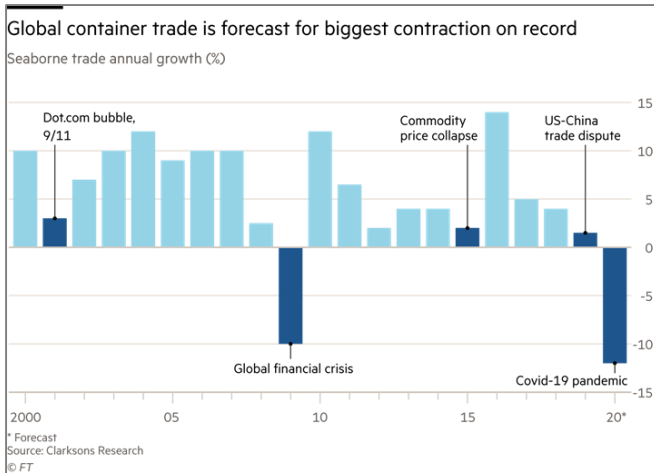
Petrol Tüketimi ve Gelişmekte Olan Ülkeler

- ❑ Dünya gazetesi haberine göre; uzmanlar COVID-19 tecrit önlemlerinin gevşemesine bağlı küresel petrol talebindeki artışın mayısta petrol fiyatlarında yaşanan ralli kadar güçlü olmadığına dikkat çekiyor. Mart ayı ortasında petrolde negatif fiyatların geldiğini gören ve bu konuda uyarı veren ABD'li yatırım bankası Goldman Sachs petrolde görünümünü tekrar 'ayı'ya çevirdi.
- ❑ Dünya bankası raporunda ise gelişmekte olan ülkelerde petrol tüketimini petrol krizlerine göre incelediğimizde, 2019 yılı (t-1) baz alındığında tüketimdeki düşüşün tüm krizlere göre çok daha yüksek olduğunu görüyoruz. (soldaki grafik)
- ❑ Gelişmekte olan ülkelerde kişi başına gelir gelişimine baktığımızda ise 2017-18 ortalamasının %3,1 olduğunu; 2019'da %2,3 büyüme kaydedildiği ve 2020'de en fazla düşüşün metal ihracatçısı ülkelerde -7,2%, petrol ihracatçısı olanlarda ise -6,3% düzeyinde olacağı görülüyor.

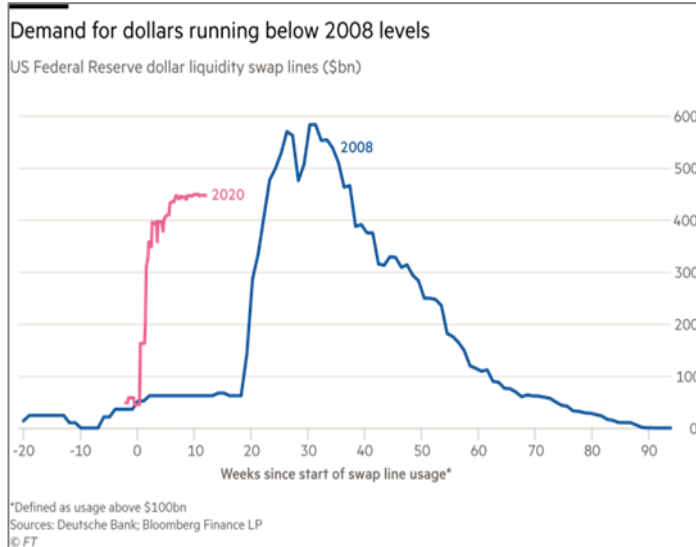
Global Ticaret

- ❑ Nisan 2020'e göre global ticaret hacmi bir önceki yılın aynı ayına göre -6,4% daralmıştır. (Sağdaki grafik) 2020 ilk dört ayına göre 2009 yılından bu yana ticaret hacminin en çok daraldığı yıldır.
- ❑ Soldaki grafik incelendiğinde ise global deniz ticaretinin 2020 yılında -10% dan daha fazla daralarak son yirmi yılın en düşük seviyesine geleceği tahmin edilmektedir.

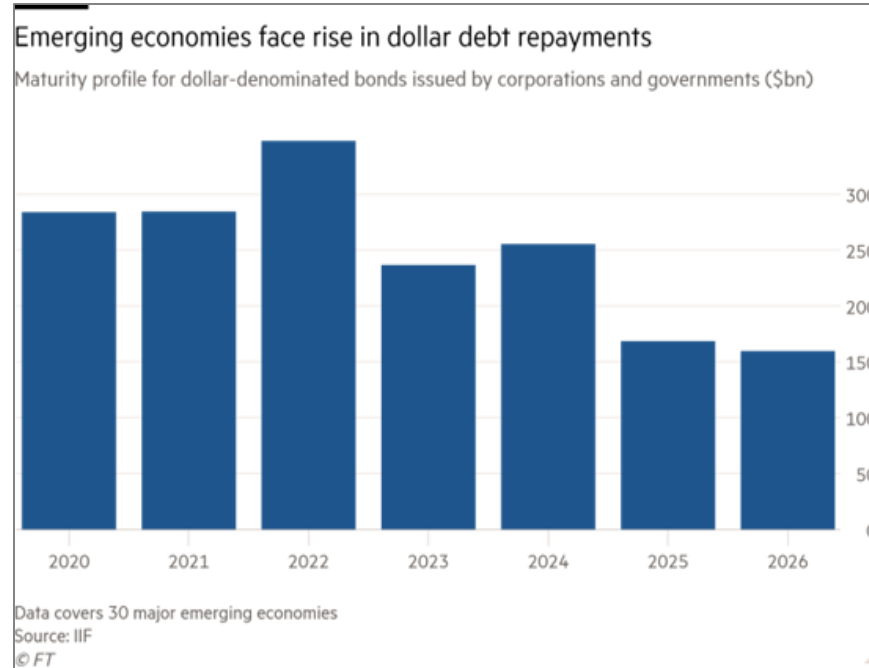
Dolar Endeksi Sert Düştü

- ❑ FED (Amerikan Merkez Bankası), Mart ayında onlarca ülkenin merkez bankasına swap musluğunu açtı. Bu durum dolarda sert bir kıtlık oluşturarak, pandemi başında dünyanın rezerv parası olan dolara talebi arttırdı.
- ❑ Ancak yine de dolara olan talep 2008 krizindeki kadar yüksek değil, Haziran'ın ilk haftası itibari ile merkez bankalarına 447 milyar\$ tutarında swap açılmış durumda; bu tutar Aralık 2008'deki 583 milyar\$'ın altında (soldaki grafik)
- ❑ Avrupa merkez bankası ve Japon merkez bankasının swap vadeleri dün itibari ile doldu; ardından Güney Kore ve Meksika'nın da vadeleri iki hafta içinde dolacak. Bu durum dolar endeksindeki düşüşü beraberinde getirmektedir. (sağdaki grafik)

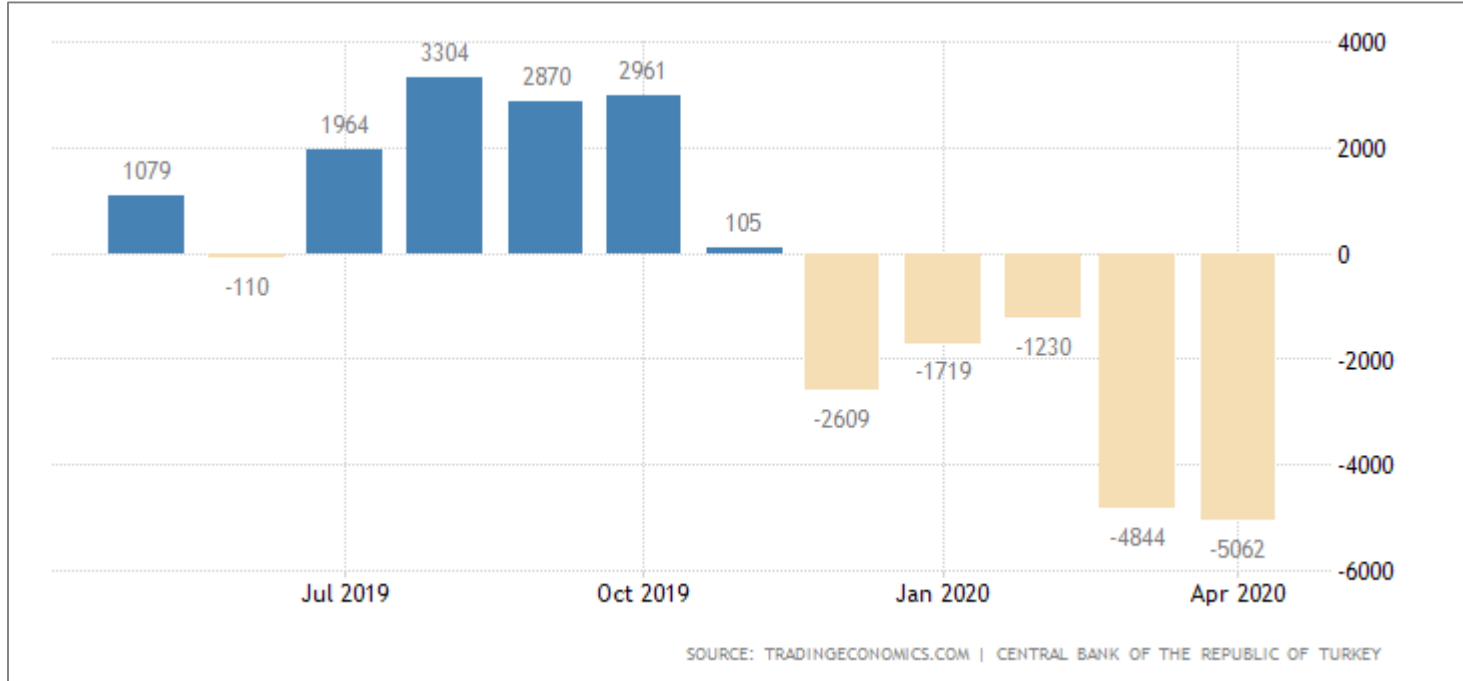
Gelişmekte Olan Ülkeler & Dolar Borcu Vadeleri

- ❑ Gelişmekte olan ekonomilerin para birimi dolar karşısında Covid-19 krizinin başlarında ciddi çöküşler sergiledi.
- ❑ US doları ile ifade edilen global yükümlülük (borçların) karşılığı J.P.Morgan'a göre 12 trilyon\$ ya da ABD'nin GSYİH'nin %60'ı kadardır.
- ❑ Daha az değerli bir doların global finansmanı kolaylaştıracağı ve dolar fonlama baskısını azaltacağı düşünülmektedir.

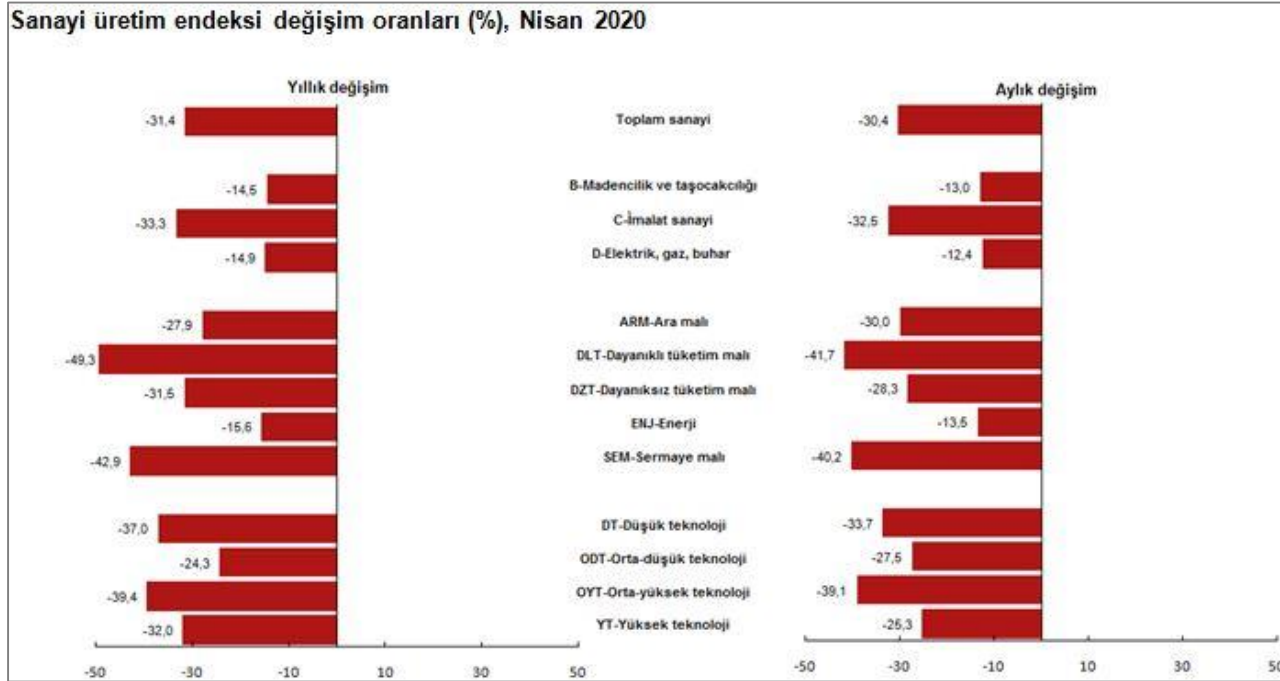
Türkiye Cari Açık Rakamları / Nisan 2020

- ❑ Bir önceki yılın Nisan ayında 469 milyon ABD doları açık veren cari işlemler hesabında, bu yılın aynı ayında 5.062 milyon ABD doları açık gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda on iki aylık cari işlemler açığı 3.291 milyon ABD doları olmuştur.
- ❑ Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı ise, bir önceki yılın Nisan ayında 3.257 milyon ABD doları fazla vermişken, bu ayda 3.315 milyon ABD doları açık vermiştir.
- ❑ Birincil gelir dengesi kalemi altında yatırım geliri kaleminden kaynaklanan net çıkışlar, bir önceki yılın aynı ayına göre 111 milyon ABD doları azalarak 1.036 milyon ABD doları olmuştur.

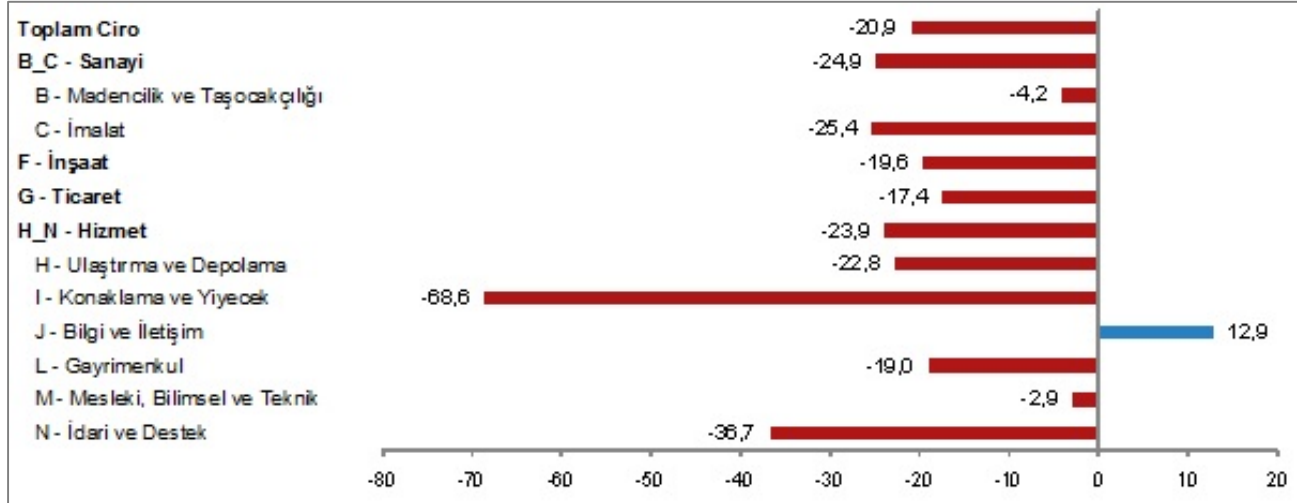
Türkiye Sanayi Üretim Endeksi / Nisan 2020

- Sanayi üretimi yıllık %31,4 azaldı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2020 yılı Nisan ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %14,5,
- İmalat sanayi sektörü endeksi %33,3 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %14,9 azaldı.

Türkiye Ciro Endeksleri / Nisan 2020

- Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi (2015=100), 2020 yılı Nisan ayında yıllık %20,9 azaldı.
- Toplam cironun alt detaylarına bakıldığında; 2020 yılı Nisan ayında yıllık sanayi sektörü ciro endeksi %24,9, inşaat ciro endeksi %19,6, ticaret ciro endeksi %17,4, hizmet ciro endeksi %23,9 azaldı.

DİBS'lerde Euroclear ile Anlaşıldı

- ❑ Euroclear saklama özelliği sayesinde Türk tahvillerinin farklı uluslararası piyasalarda teminat kabul edilme kabiliyeti artacak ve yabancı yatırımcılar küresel standartlara uyumlu operasyonel süreçlerle işlemlerinde DİBS yatırımlarını gerçekleştirebilecek.
- ❑ Uluslararası yatırımcılar operasyonel ve ekonomik sebeplerle takas ve saklama hizmetlerinde ağırlıklı olarak yabancı merkezi saklama kuruluşları ile çalışmayı tercih ediyor.
- ❑ Uluslararası bağımsız denetim şirketi PwC'nin araştırmaları, son yıllarda Euroclear ile takas ve saklama hizmeti konusunda iş birliği yapan ülkelerin finansman maliyetlerinde düşüş yaşandığını ve 10 yılda gayrisafi yurt içi hasıllarına 3,8 milyar dolar katkı sağladıklarını gösteriyor.
- ❑ Yabancı merkezi saklama kuruluşlarıyla iş birlikleri, uzun vadeli sürdürülebilir finansman hedefleri doğrultusunda önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

